DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

SPOR BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN DOPİNG KULLANIMI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ VE BİLGİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Emrah YILMAZ

Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-3664-8509

Soner SAĞLAM

Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri Anabilim Dalı
ORCID: https://orcid.org/0009-0008-2486-7756

ÖZET

Çalışmamızda, spor bilimleri öğrencilerinin doping kullanımı hakkında görüşleri ve bilgi düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmamızın örneklem grubunu spor bilimleri bölümünde okuyan öğrencilerden, tesadüfi yöntem ile seçilmiş 59 kadın ve 101 erkek olmak üzere toplam 160 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanması için anket yöntemi kullanılmıştır. Anketin birinci bölümün de genel bilgiler, ikinci bölümünde ise öğrencilerin doping ve ergojenik yardım hakkındaki bilgi düzeylerinin ve görüşlerinin belirlenmesine yönelik sorulardan oluşmaktadır. Anket Google form üzerinden oluşturulmuş ve katılımcıların gönüllülük esasına göre doldurulmuştur. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde sıklık (frekans), yüzde (%), İndependent Samples T testi ve Oneway-Anova testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi "p>0,05" olarak kabul edilmiştir.

Sonuç olarak; Öğrencilerin ergojenik ve doping maddeleri ve kullanımı hakkındaki bilgi düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Ancak, öğrencilerin yaş değişkeni açısından incelendiğinde, sporda doping kullanımının tercih edilme nedenleri ve sporcuların ergojenik yardım hakkındaki bilgi ve kullanma düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Öğrencilerin öğrenim düzeylerinin ergojenik ve doping maddeleri ve kullanımı hakkındaki bilgi düzeyleri arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Fakat, öğrencilerin yapmış oldukları spor yaşları değişkenleri ile sporda doping ve kullanılan doping (yasaklı madde) çeşitleri hakkındaki bilgi düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Öğrenci, Doping

DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

DOPING USE BY SPORT SCIENCES STUDENTS VIEWS AND LEVEL OF KNOWLEDGE ON THE SUBJECT

ABSTRACT

In our study, it is aimed to determine the opinions and knowledge levels of sport sciences students about doping use.

The sample group of our study consists of a total of 160 students, 59 female and 101 male, selected by random method from the students studying in the department of sports sciences. Questionnaire method was used to collect data in the study. The first part of the questionnaire consists of general information, and the second part consists of questions to determine the level of knowledge and opinions of students about doping and ergogenic aid. The questionnaire was created on the Google form and filled in on the basis of the participants' volunteering. SPSS 22 package programme was used in the evaluation of the data. Frequency (frequency), percentage (%), independent samples T test and Oneway-Anova test were applied in the evaluation of the obtained data. The significance level was accepted as ‘p>0.05’.

As a result, when the knowledge levels of the students about ergogenic and doping substances and their use were analysed in terms of gender variable, no statistically significant difference was found. However, when analysed in terms of the age of the students, statistically significant differences were found in terms of the reasons for the preference of doping use in sports and the knowledge and use levels of the athletes about ergogenic aid. There is no statistically significant difference between the level of education of the students and their level of knowledge about ergogenic and doping substances and their use. However, statistically significant differences were found between the variables of the age of the students and their level of knowledge about doping in sport and the types of doping (banned substances) used.

Keywords: Sport, Student, Doping

GİRİŞ

Günümüzde spor dünyası, sporcuların performanslarını artırma çabalarının ve bu çabalar sırasında karşılaşılan etik ikilemlerin odağında yer almaktadır. Doping kullanımı, bu bağlamda sıkça tartışılan ve sportif rekabetin adilliğini tehdit eden önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Yoncalık & Gündoğdu, 2007). Son yıllarda spor dünyasında kayda değer bir şekilde artan doping kullanımı hem etik tartışmalara hem de sağlıkla ilgili endişelere neden olmuştur. (Öngel, 1997). Doping, sporcuların performanslarını artırmak amacıyla yasaklı maddeler veya yöntemler kullanmalarını ifade eden bir terimdir ve bu uygulamalar, uluslararası spor otoriteleri tarafından sıkı bir şekilde kontrol edilmektedir (Ünal & Ünal, 2003).

DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) ve benzeri kuruluşlar, dopingin spor üzerindeki yıkıcı etkilerini ortadan kaldırmak amacıyla yoğun bir şekilde çalışmakta ve çeşitli yasaklı madde listeleri yayınlamaktadır. Dopingle mücadelede öncü kuruluş olan Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA), 1999 yılında kurularak uluslararası düzeyde doping kontrolü ve önleyici stratejiler geliştirmeye başlamıştır. WADA, sporcu sağlığını korumak ve sporun bütünlüğünü sağlamak amacıyla, her yıl yenilenen yasaklı maddeler listesi yayınlamaktadır. Bu liste, sporculardan antrenörlere kadar herkesin dopingle ilgili güncel bilgiye erişimini sağlamayı hedefler. WADA'nın belirlediği standartlar, global ölçekte doping politikalarının temelini oluşturur ve uluslararası organizasyonlar tarafından uyulması gereken kılavuzlar sunar (Ünal & Ünal, 2003).

Spor bilimleri öğrencileri, geleceğin spor profesyonelleri olarak eğitim süreçleri boyunca doping hakkında önemli bilgiler edinirler ve bu konuda bilinçli bir tutum geliştirmeleri beklenir. Ancak, öğrencilerin doping hakkındaki bilgi düzeyleri ve bu konudaki görüşleri, onların mesleki gelişimlerini ve sporun gelecekteki etik standartlarını doğrudan etkileyebilir (Arslan, 2023). Spor bilimleri öğrencilerinin dopingi sadece performans arttırıcı bir araç olarak değil, aynı zamanda büyük riskler barındıran bir problem olarak görmeleri teşvik edilmelidir. Spor bilimleri öğrencileri, spor yönetimi, antrenörlük ve spor psikolojisi gibi alanlarda uzmanlaşarak geleceğin spor profesyonelleri olma yolunda ilerlemektedir. Eğitim süreçleri boyunca doping hakkında edindikleri bilgi ve geliştirdikleri tutumlar, mesleki kariyerlerindeki etik yaklaşımları şekillendirecektir. Öğrencilerin bu konudaki bilgi seviyeleri ve etik tutumları, sporun gelecekteki yönelimleri açısından kritik öneme sahiptir (Zorba & Dokuzoğlu, 2018). Bazı araştırmalar, spor bilimleri öğrencilerinin doping malzemelerinin farmakolojik etkileri hakkında genel bilgilere sahip olduğunu, ancak bu bilgilerin derinlik ve tutarlılık açısından yeterli olmadığını öne sürmektedir (Sargın, 2007; Arslan, 2023). Bu bağlamda, spor bilimleri müfredatında dopingle ilgili teorik bilgi yanı sıra, etik ve pratik uygulamaların da yer alması önem kazanmaktadır.

Yapılan araştırmalar, spor bilimleri öğrencilerinin doping kullanımına yönelik bilgi düzeylerinde ve tutumlarında çeşitli farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır (Karaca, 2023). Örneğin, öğrencilerin büyük bir kısmının dopingin spor üzerindeki olumsuz etkileri hakkında temel bilgilere sahip olsalar da ayrıntılı bilgilerin genellikle eksik olduğu görülmektedir (Tarakçıoğlu, 2020). Bu durum, dopingle mücadele stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanması noktasında önemli bir boşluğa işaret etmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda çalışmanın amacı, spor bilimleri öğrencilerinin doping kullanımı konusundaki bilgi düzeylerini ve bu konudaki kişisel görüşlerini incelemektir. Araştırma, dopingle mücadele eğitimlerinin etkinliğini değerlendirerek, öğrencilere yönelik daha etkili eğitim programlarının geliştirilmesi için veriler sunmayı hedeflemektedir.

DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

MATERYAL–METOD

Çalışmanın evrenini spor bilimleri bölümünde okuyan öğrenciler, örneklem grubunu ise tesadüfi yöntemle ile seçilmiş n=59 kadın ile n=101 erkek olmak üzere toplam n=160 kişi oluşturmaktadır.

Veriler anket yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Anket google form üzerinden oluşturulmuş ve katılımcıların gönüllülük esasına göre doldurulmuştur. Anketimiz 2 bölümden oluşmaktadır. 1. bölüm genel bilgiler, 2. bölüm sporcuların doping ve ergojenik yardım hakkındaki bilgi düzeylerinin ve görüşlerinin belirlenmesine yönelik sorulardır. Bu araştırma için düzenlenen ankette, sporcuların kişisel ve sosyo-kültürel özellikleri ile ilgili 10 soru, sporda doping kullanımının tercih edilme nedenleri ile ilgili 8 soru, sporda doping ve kullanılan doping (yasaklı madde) çeşitleri hakkındaki bilgi düzeyleri ile ilgili 11 soru, sporcuların sporda doping kullanım konusundaki görüşleri ile ilgili 11 soru, sporcuyu dopinge yönlendirmeye sebep olan etkenlerin derecesi ile ilgili 7 soru, sporcuların ergojenik yardım hakkında bilgi ve kullanma düzeyleri ile ilgili 11 soru yöneltilmiştir.

Anketin Geçerlilik ve Güvenirliliği

Bu araştırmada sporcuların ergojenik ve doping maddeleri ve kullanımı hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla kullanılan anketin geçerlilik güvenilirlik çalışması Eröz (2007) tarafından gerçekleştirilmiştir. Alfa düzeyinin 0,05 olarak kabul edildiği güvenilirlik testinde kullanılan anket 0,797 düzeyinde güvenilir olarak bulunmuştur (Eröz, 2007).

Çalışmamızda uygulanan ankete ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin ±1.5 aralığında olduğu görülmüştür (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Anket Puanlarının Çarpıklık-Basıklık Düzeyi Sonuçları

	N	Çarpıklık	Basıklık
Sporda Doping Kullanımının Tercih Edilme Nedenleri	160	,565	-,839
Sporda doping ve Kullanılan Doping (Yasaklı Madde) Çeşitleri Hakkındaki Bilgi Düzeyleri	160	-,183	-,436
Sporcuların Sporda Doping Kullanım Konusundaki Görüşleri	160	-,406	1,897
Sporcuyu Dopinge Yönlendirmeye Sebep Olan Etkenlerin Derecesi	160	,150	-,095
Sporcuların Ergojenik Yardım Hakkında Bilgi ve Kullanma Düzeyleri	160	,191	-,244

Literatür incelendiğinde, Büyüköztürk, (2007) bu değerlerin ±1 aralığında yer almasının, ayrıca George ve Mellery (2016) ise, çarpıklık ve basıklık değerlerinin ±2 aralığında yer almasının

DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

normallikten aşırı sapmalar olmaması şeklinde yorumlamışlardır. Bu bilgiler ışığında verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir.

İstatistiksel Analiz

Verilerin değerlendirilmesinde sosyal bilimler için geliştirilen istatistik programı kullanılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde sıklık (frekans), yüzde (%), independent samples T testi ve Oneway-Anova testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi "p>0,05" olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 2. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Yaşlarına Ait Demografik Bilgiler

Yaş	**N**	**%**
18-20	29	18,1
21-22	42	26,3
23-24	61	38,1
25 ve üzeri	28	17,5
Toplam	160	100

Tablo 3. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Düzeylerine Ait Demografik Bilgiler

Öğrenim Düzeyi	**N**	**%**
Lisans	151	94,4
Yüksek Lisans	7	4,4
Doktora	2	1,3
Toplam	160	100

Tablo 4. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Medeni Durumlarına Ait Demografik Bilgiler

Medeni Durum	**N**	**%**
Bekar	147	91,9
Evli	13	8,1
Toplam	160	100

DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

Tablo 5. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Spor Yaşlarına Ait Demografik Bilgiler

Spor Yaşı	**N**	**%**
1-3 Yıl	31	19,4
4-7 Yıl	28	17,5
8-11 Yıl	39	24,4
12-15 Yıl	29	18,1
16 Yıl ve daha fazla	33	20,6
Toplam	160	100

Tablo 6. Öğrencilerin Ergojenik ve Doping Maddeleri ve Kullanımı Hakkındaki Bilgi Düzeyleri Ölçek Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	N	**Min.**	**Max.**	**X±SD**
Sporda Doping Kullanımının Tercih Edilme Nedenleri	160	8,00	40,00	18,23±9,77
Sporda doping ve Kullanılan Doping (Yasaklı Madde) Çeşitleri Hakkındaki Bilgi Düzeyleri	160	11,00	55,00	34,86±10,28
Sporcuların Sporda Doping Kullanım Konusundaki Görüşleri	160	11,00	55,00	31,41±6,84
Sporcuyu Dopinge Yönlendirmeye Sebep Olan Etkenlerin Derecesi	160	7,00	35,00	19,80±6,01
Sporcuların Ergojenik Yardım Hakkında Bilgi ve Kullanma Düzeyleri	160	11,00	55,00	28,07±9,06
Toplam	160	48,00	236,00	132,39±26,80

DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

Tablo 7. Öğrencilerin Ergojenik ve Doping Maddeleri ve Kullanımı Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Cinsiyetlere Göre İndependent Samples T Testi İstatistikleri

	Cinsiyet	N	X±SD	t	p
Sporda Doping Kullanımının Tercih Edilme Nedenleri	Kadın	59	17,86±9,21	362	,248
	Erkek	101	18,44±10,12		
Sporda doping ve Kullanılan Doping (Yasaklı Madde) Çeşitleri Hakkındaki Bilgi Düzeyleri	Kadın	59	33,10±9,61	1,671	,631
	Erkek	101	35,90±10,55		
Sporcuların Sporda Doping Kullanım Konusundaki Görüşleri	Kadın	59	31,22±6,37	,271	,384
	Erkek	101	31,52±7,12		
Sporcuyu Dopinge Yönlendirmeye Sebep Olan Etkenlerin Derecesi	Kadın	59	19,67±5,92	,206	,527
	Erkek	101	19,88±6,08		
Sporcuların Ergojenik Yardım Hakkında Bilgi ve Kullanma Düzeyleri	Kadın	59	26,45±8,76	1,736	,601
	Erkek	101	29,01±9,13		

P<0,05

Tablo 8. Öğrencilerin Ergojenik ve Doping Maddeleri ve Kullanımı Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Yaşlarına Göre Oneway-Anova Testi İstatistikleri

	Yaş	N	X±SD	F	P	LSD
Sporda Doping Kullanımının Tercih Edilme Nedenleri	18-20	29	19,44±10,63	5,307	,002	(a-c)-(b-c)-(c-d)
	21-22	42	19,28±9,20			
	23-24	61	14,80±8,47			
	25 +	28	22,85±10,22			
Sporda doping ve Kullanılan Doping (Yasaklı Madde) Çeşitleri Hakkındaki Bilgi Düzeyleri	18-20	29	33,17±10,35	1,753	,159	-
	21-22	42	36,38±8,62			
	23-24	61	36,08±11,55			

DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

	25 +	28	31,71±9,00			
Sporcuların Sporda Doping Kullanım Konusundaki Görüşleri	18-20	29	31,06±9,55	,329	,805	-
	21-22	42	32,30±4,92			
	23-24	61	31,03±6,19			
	25 +	28	31,41±6,84			
Sporcuyu Dopinge Yönlendirmeye Sebep Olan Etkenlerin Derecesi	18-20	29	20,03±6,66	,241	,868	-
	21-22	42	20,38±6,27			
	23-24	61	19,40±5,39			
	25 +	28	19,57±6,42			
Sporcuların Ergojenik Yardım Hakkında Bilgi ve Kullanma Düzeyleri	18-20	29	26,86±11,20	3,799	,012	(a-c)-(b-c)
	21-22	42	24,83±8,66			
	23-24	61	30,62±7,55			
	25 +	28	28,64±8,91			

P<0,05, a=18-20, b=21-22, c=23-24, d=25+

Tablo 9. Öğrencilerin Ergojenik ve Doping Maddeleri ve Kullanımı Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Öğrenim Düzeylerine Göre Oneway-Anova Testi İstatistikleri

	Öğrenim Düzeyi	**N**	**X±SD**	**F**	**P**	**LSD**
Sporda Doping Kullanımının Tercih Edilme Nedenleri	Lisans	151	18,10±9,68	,944	,391	-
	Yüksek Lisans	7	22,42±12,50			
	Doktora	2	13,00±1,41			
Sporda doping ve Kullanılan Doping (Yasaklı Madde) Çeşitleri Hakkındaki Bilgi Düzeyleri	Lisans	151	34,84±10,36	,010	,990	-
	Yüksek Lisans	7	35,28±10,02			
	Doktora	2	35,50±9,19			
Sporcuların Sporda	Lisans	151	31,47±6,45	,349	,706	-

DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

Doping Kullanım Konusundaki Görüşleri	Yüksek Lisans	7	29,57±13,83			
	Doktora	2	33,50±2,12			
Sporcuyu Dopinge Yönlendirmeye Sebep Olan Etkenlerin Derecesi	Lisans	151	19,80±5,93	,001	,999	-
	Yüksek Lisans	7	19,85±8,70			
	Doktora	2	20,00±2,82			
Sporcuların Ergojenik Yardım Hakkında Bilgi ve Kullanma Düzeyleri	Lisans	151	28,18±8,79	,906	,406	-
	Yüksek Lisans	7	28,14±14,29			
	Doktora	2	19,50±9,19			

P<0,05

Tablo 10. Öğrencilerin Ergojenik ve Doping Maddeleri ve Kullanımı Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Spor Yaşlarına Göre Oneway-Anova Testi İstatistikleri

	Spor Yaşı (yıl)	**N**	**X±SD**	**F**	**P**	**LSD**
Sporda Doping Kullanımının Tercih Edilme Nedenleri	1-3	31	17,87±8,03	,858	,491	-
	4-7	28	17,92±10,74			
	8-11	39	17,07±9,88			
	12-15	29	17,34±11,97			
	16 +	33	20,96±8,02			
Sporda Doping ve Kullanılan Doping (Yasaklı Madde) Çeşitleri Hakkındaki Bilgi Düzeyleri	1-3	31	29,67±10,71	5,094	,001	(a-c)-(a-d)-(a-e)-(b-d)-(c-d)-(d-e)
	4-7	28	33,21±9,81			
	8-11	39	35,94±10,10			
	12-15	29	40,72±10,59			
	16 +	33	34,72±7,46			
Sporcuların Sporda Doping Kullanım Konusundaki Görüşleri	1-3	31	29,64±6,51	1,230	,300	-
	4-7	28	30,82±7,30			

DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

	8-11	39	31,23±5,39			
	12-15	29	33,31±8,94			
	16 +	33	32,12±6,00			
Sporcuyu Dopinge Yönlendirmeye Sebep Olan Etkenlerin Derecesi	1-3	31	18,77±7,01	,772	,545	-
	4-7	28	20,21±5,43			
	8-11	39	20,35±5,67			
	12-15	29	20,86±6,62			
	16 +	33	18,84±5,32			
Sporcuların Ergojenik Yardım Hakkında Bilgi ve Kullanma Düzeyleri	1-3	31	25,67±9,14	,884	,475	-
	4-7	28	28,64±8,68			
	8-11	39	28,58±7,58			
	12-15	29	29,82±10,15			
	16 +	33	27,69±9,91			

P<0,05, a=1-3, b=4-7, c=8-11, d=12-15, e=16 +

TARTIŞMA ve SONUÇ

Çok uzun yıllardan beri sporcuların performanslarını artırmak amacıyla farklı kimyasallar kullandıklarını bilmekteyiz (Ziyanur, 2003). Bu kimyasalların bazıları yasaklanırken bazıları ise ergojenik yardım olarak kullanılmaktadır (Yonamine ve ark. 2004). Çalışmamızda spor bilimleri öğrencilerinin doping kullanımı hakkında görüşleri ve bilgi düzeylerinin belirlenmesi ve ölçülmesi amaçlanarak incelenmiştir.

Çalışmaya 59 kadın 101 erkek katılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin yaşları en fazla %38,1 ile 23-24 yaş arası öğrenciler oluşturmuştur. Öğrenim düzeyleri %94,4 ile lisans öğrencilerinden oluşmaktadır. Spor yaşları ise en fazla %24,4 ile 8-11 yıl arasındadır.

Öğrencilerin ergojenik ve doping maddeleri ve kullanımı hakkındaki bilgi düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Literatür incelendiğinde, Aydemir (2019), 'Spor Bilimleri Öğrencilerinin Doping Kullanımı Hakkındaki Görüşleri ve Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi' başlıklı çalışmasında, öğrencilerin dopingli ilaçlar hakkında gerekli bilgiye sahip olup olmadıkları sorusuna verilen cevapların, kadınlarda kısmen %52,4 ve hayır oranlarının

DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

%27,9 olduğu, erkeklerde ise kısmen %54 ve hayır oranının %24 olduğunu tespit etmişlerdir. Çalışmamızdaki bulgulara benzer şekilde cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Literatürde de çalışmamızın bulgularına benzer çalışmalar bulunmaktadır (Şapcı,2010; Karacabey ve ark. 2017). Arslan (2023)' ün çalışmasında ise spor bilimleri öğrencilerinin doping bilgi düzeylerinin cinsiyetler arasında farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Arslan'ın çalışmasının bulguları ile çalışmamızın bulguları farklılık göstermektedir, bunun sebebinin iki çalışmaya da katılan öğrencilerin sayısından kaynaklandığı düşünülmektedir. Literatürde öğrencilerin performans arttırmaya yönelik tutumları ile cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı farklılık gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Sas-Nowosielski & Budzisz, 2018; Çetin, Dölek & Orhan, 2008; Aydın & Soyer, 2023).

Çalışmamızda öğrencilerin yaş değişkeni açısından incelendiğinde ise, sporda doping kullanımının tercih edilme nedenleri ve sporcuların ergojenik yardım hakkındaki bilgi ve kullanma düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Yıldız'ın çalışmasında bulgularında öğrencilerin performans arttırmaya yönelik tutumları ile yaş değişkeni arasında negatif yönde anlamlı bir farklılık tespit etmişlerdir (Yıldız, 2017). Yani yaş düzeyi arttıkça dopinge olan tutumun düştüğü sonucuna ulaşmıştır. Yıldız'ın bulguları çalışmamızdaki bulguları bu yönden desteklemektedir. Literatürde bulgularımızı destekleyen başka çalışmalarda bulunmaktadır (Zorba & Dokuzoğlu, 2023). Farklı şekilde çalışmamızın bulgularını desteklemeyen çalışmalarda literatürde yer almaktadır (Şapcı,2010; Karacabey ve ark. 2017).

Öğrencilerin öğrenim düzeylerinin ergojenik ve doping maddeleri ve kullanımı hakkındaki bilgi düzeyleri arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Anlamlı fark çıkmamasının sebepleri olarak, her öğrenim düzeyinde bu konularla ilgili benzer düzeyde eğitimler verilmiş olabilir ya da öğrencilerin spor ve sağlık konularına olan ilgi ve farkındalıkları, öğrenim düzeyinden bağımsız olarak, benzer bilgi edinim seviyelerine yol açabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin yapmış oldukları spor yaşları değişkenleri ile sporda doping ve kullanılan doping (yasaklı madde) çeşitleri hakkındaki bilgi düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Çağıran'ın yapmış olduğu çalışma bulgularında da benzer şekilde öğrencilerin yapmış oldukları spor branşlarındaki spor yaşları ile ergojenik destek kullanımları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar tespit etmişler (Çağıran, 2018). Literatürde çalışmamızın ve Çağıran'ın bulgularını destekleyen çalışmalar da bulunmaktadır (Aydın & Soyer, 2023; Yıldız, 2017).

Sonuç olarak, spor bilimleri öğrencilerinin ergojenik ve doping maddeleri hakkındaki bilgi düzeyleri, öğrenim düzeylerinden bağımsız olarak benzerlik göstermektedir; ancak yaş ve spor yaşı gibi değişkenlerin bu konudaki bilgi ve tutumları etkilediği görülmektedir. Bu bulgular, spor eğitiminde doping ve ergojenik yardım konularına yönelik daha kapsamlı ve farklılaştırılmış eğitim programlarının geliştirilmesi gerektiğini işaret ettiği düşünülmektedir.

DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

KAYNAKLAR

Arslan, H. (2023). Spor Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Doping Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2(3), 43-56.

Aydemir, Y. (2019). Antrenörlük Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Doping Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Görüşlerinin İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Bartin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın, ss. 1-62.

Aydın, G. & Soyer, F. (2023). Aktif Sporcuların Egzersiz Bağımlılığı Düzeyleri ve Performans Arttırıcılara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 28(2), 135-141.

Büyüköztürk, Ş. (2007). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. (7.Baskı), Ankara: Pegem Akademi.

Çağıran, İ. H. (2018). Adnan Menderes Üniversitesi Spor Takımlarında Yer Alan Öğrencilerin Beslenme, Ergojenik Destek Kullanım ve Fiziksel Aktivite Durumları. Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Aydın.

Çetin, E., Dölek, B. E., & Orhan, Ö. (2008). Gazi üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin ergojenik yardımcılar, doping ve sağlık hakkındaki bilgi ve alışkanlıklarının belirlenmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 6(3), 129-132.

Eröz, F. (2007). Milli Düzeyde, Atletizm, Güreş, Judo ve Halter Yapan Sporcuların Doping ve Ergojenik Yardım Hakkındaki Görüşlerinin ve Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimive Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

George, D., & Mallery, P. (2016). IBM Spss Statistics 23 Step By Step. A Simple Guide and Reference. New York: Routledge.

Karaca, R. (2023). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Doping Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. (Edt: Mehmet Öçalan) Gazi Kitabevi, ISBN: 9786253651725.

Karacabey, K., Seyhan, S., Öntürk, Y., Ufuk, A.., & Akyel, Y. (2017). Genç sporcuların dopinge yönelimine etken olarak doping hakkındaki bilgi düzeyleri ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 7(2/2), 168-179.

Öngel, H. B. (1997). Sporda etik değerler açisindan doping. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(2), 68-79.

Sargın, Ç. (2007). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Doping Bilgi Düzeyleri (Marmara, Ege ve İç Anadolu Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.

Sas-Nowosielski, K. ve Budzisz, A. (2018). Attitudes toward doping among polish athletes measured with the polish version of Petroczi's performance enhancement attitude scale. Polish Journal of Sport and Tourism, 25(2), 10-13.

Şapcı, H. A. (2010). Üniversiteler Arası Spor Müsabakalarına Katılan Öğrencilerin Doping Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tarakçıoğlu, S. (2020). Türkiye'de Sporda dopingin nedenleri ve çözüm yollarına dair uzman görüşleri. Spor Hekimliği Dergisi, 55(2), 156-164.

Ünal, M. & Ünal, D. (2003). Sporda Doping Kullanımı. Journal of Istanbul Faculty of Medicine, 66(3).

Ünal, M. & Ünal, D. (2003). Sporda Doping Kullanımının Tarihçesi. Journal of Istanbul Faculty of Medicine, 66(4).

Yıldız, R. (2017). Performans Arttırma Tutum Ölçeğinin Türk Sporcularına Uyarlama Çalışması ve Sporcuların Dopinge Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Mersin.

Yonamine, M., Garcia, P. R., & de Moraes Moreau, R. L. (2004). Non-İntentional Doping İn Sports. Sports Medicine, 34, 697-704.

Yoncalık, O., & Gündoğdu, C. (2007). Sporda ahlaki bir sorun olarak doping. Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi, 6(1), 128-134.

Ziyanur, G. (2003). Spor ve Beslenme, Nobel Yayın Dağıtım.

DOI: https://doi.org/10.30546/19023.978-9952-8566-0-6.2025.0908.
ISBN: 978-9952-8566-0-6

Zorba, E. & Dokuzoğlu, G. (2018). Spor Bilimleri Fakültesinde Okuyan Öğrencilerin Dopinge Yönelik Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Spor Paradigmaları, Özgür Press. Bölüm 3, ss. 31- 41.

Zorba, E. & Dokuzoğlu, G. (2023). Spor Bilimleri Fakültesinde Okuyan Öğrencilerin Dopinge Yönelik Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Kirişci, İ. & Çetin, M. (editörler), Spor Paradigmaları I. Özgür Yayınları.